

Patientsäkerhetsberättelse

Elevhälsans medicinska insats Tierps kommun

År 2020

2021-02-26
Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska Katrin Hägerström
Psykologiskt ledningsansvarig psykolog Måns Nilsson
Logopediskt ledningsansvarig logoped Åsa Kullberg
Verksamhetschef elevhälsa Linda Gagner

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Övergripande mål och strategier.....	2
Organisation och ansvar	3
Struktur för uppföljning/utvärdering.....	4
Egenkontroll.....	4
Samverkan för att förebygga vårdskador	5
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringskyldighet	6
Hantering av klagomål och synpunkter.....	6
Risikanalys	6
Samverkan med patienter och närstående	7
Resultat.....	8
Övergripande mål och strategier.....	9

Sammanfattning

Lagen om patientsäkerhet som infördes den 1 januari 2011 innebär ökade krav på vårdgivaren att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete för att minimera och förebygga vårdskador inom verksamheten. Lagen kräver också att en årlig patientsäkerhetsberättelse skall upprättas. I den redogörs vad som gjorts för att identifiera, analysera, reducera risker och negativa händelser samt vilket resultat som uppnåtts i patientsäkerhetsarbetet.

Personalen inom Elevhälsans medicinska insats, skolsköterska och skolläkare (fortsättningsvis kallad EMI) har skyldighet att rapportera tillbud, risk för tillbud och avvikelser i verksamheten. Detta gäller även skolpsykolog och logoped.

Vidare skall eleven/vårdnadshavares synpunkter tas tillvara i kvalitets- och säkerhetsarbetet.

Sammanfattning av patientsäkerhetsarbetet inom Tierps kommun under 2020

Flera insatser har genomförts som kan förväntas öka patientsäkerheten. Upphandling av ett nytt journalsystem har påbörjats där genomlysning av patientsäkerhet ingår. Verksamhetsbesök genomförs av verksamhetschef där arbetet följs upp och kvalitetssäkring av mottagningarna för EMI och den psykologiska insatsen görs.

För en ökad medvetenhet om uppdrag och arbetssätt inom EMI, psykologiska och logopediska insatsen är det regelbundna möten för ledningsgruppen där verksamhetschef, medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA), psykologisk ledningsansvarig psykolog (PLA) och logopedisk ledningsansvarig logoped (PLA) ingår. Ledningsgruppen arbetar med genomgång av och implementering av övergripande och gemensamma rutiner.

Regelbundna professionsträffar för skolsköterskor, psykologer och logopeder har genomförts både internt som externt. På dessa träffar förs kollegiala diskussioner om systematiskt förbättringsarbete och patientsäkerhet.

Under 2020 har det inom EMI arbetat 5,2 heltidstjänster bestående av skolsköterskor varav en har MLA-ansvar på 40%. Skolläkare har arbetat 20 %. Inom den psykologiska insatsen har 2,6 heltidstjänster arbetat och inom den logopediska har 2 heltidstjänster.

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659,3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap.

Målen för EMI, den psykologiska- och den logopediska insatsen är att främja säkra rutiner för kvalitetsarbetet, bedriva en jämlik elevhälsa för alla elever samt att samverka med personal på skolan och med vårdnadshavare.

2020	Mål	Strategier/aktiviteter
1	Att säkerställa en god och säker vård som bedrivs i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta komplettera och uppdatera rutiner i ledningssystem • Upphandling av nytt journalföringssystem där en genomlysning av patientsäkerhet ingår
2	Att skolsköterskor och skolläkare, psykologer och logopedier har relevant och uppdaterad kompetens för att kunna tillhandahålla god och säker vård.	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagande på professionsträffar, samt i utbildning, lokalt/externt och kollegiala diskussioner om systematiskt förbättringsarbete och patientsäkerhet
3	Att skolsköterskor, skolläkare, psykologer och logopedier arbetar enligt fastställda rutiner i QPR och E-handboken.	<ul style="list-style-type: none"> • Regelbundna möten för ledningsgruppen för EMI, psykologiska- och logopediska insatsen för genomgång och implementering av övergripande och gemensamma rutiner
4	Att kvalitetssäkra lokaler för mottagning inom EMI och psykologiska insatsen.	<ul style="list-style-type: none"> • Mottagningarna för EMI och den psykologiska insatsen ska kvalitetssäkras genom att skolsköterska, psykolog och rektor på varje enhet går igenom kraven för dessa mottagningar

Organisation och ansvar

SFS 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1

Vårdgivare

Kommunstyrelsen är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom elevhälsan i Tierps kommun och är ytterst ansvarig.

Verksamhetschef enligt 4 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Verksamhetschef är ansvarig för allt arbete som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen som skolsköterskor, skolläkare, skolpsykologer och logopedier utför. Verksamhetschef är den person som såväl tillsynsmyndighet Inspektionen för vård och omsorg, IVO, som elever, föräldrar och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör verksamheten och de som arbetar under hälso- och sjukvårdslagen.

Verksamhetschefen ansvarar för att medarbetarna har rätt kompetens, får utbildning och möjlighet att bedriva en god vård med hög kvalitet. Lokaler och utrustning för arbetet skall vara anpassade. Rutiner och egenkontroll skall upprättas och följas. Avvikelse och risker skall analyseras samt följas upp.

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har ett eget yrkesansvar att arbetet skall utföras med god kvalitet, hög patientsäkerhet och skall medverka samt bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras.

Verksamhetschef har delegerat det medicinska ledningsansvaret till en skolsköterska, MLA, det psykologiska ledningsansvaret till en psykolog, PLA och det logopediska ledningsansvaret till en logoped, LLA.

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, är också ansvarig för anmälan enligt Lex Maria. Ansvaret är delegerat av kommunstyrelsen.

Medicinskt ledningsansvarig- och samordnande skolsköterska

MLA har ett samordnat ansvar för kvalitetssystem och introduktion av nyanställda skolsköterskor. MLA planerar och leder tillsammans med verksamhetschef verksamhets- och kompetensutveckling inom EMI.

Psykologiskt ledningsansvarig psykolog

PLA har ett samordnat ansvar för kvalitetssystem och introduktion av nyanställda psykologer. PLA planerar och leder tillsammans med verksamhetschef verksamhets- och kompetensutveckling inom den psykologiska insatsen.

Logopediskt ledningsansvarig logoped

LLA har ett samordnat ansvar för kvalitetssystem och introduktion av nyanställda logopedier. LLA planerar och leder tillsammans med verksamhetschef verksamhets- och kompetensutveckling inom den logopediska insatsen.

Struktur för uppföljning/utvärdering

SOSFS 2011:9 3 kap. 2 §

Vårdgivaren ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

MLA ansvarar, tillsammans med verksamhetschef, för att det fastslagna basprogrammet genomförs och att verksamheten genomsyras av kvalitet och säkerhet.

Skolsköterskor sammanställer sitt arbete under läsåret i en årsrapport i juni.

Skolsköterska och skolläkare skall rapportera säkerhetsrisk för elev i samband med vård och omhändertagande inom EMI, genom avvikelserapport. Resultatet av analyser, inklusive avvikelser, rapporteras tillbaka till berörd personal.

Journalhantering och dokumentation följs upp årligen via träffar med skolsköterskor, psykologer och logopedier.

En ledningsgrupp för EMI bestående av MLA, PLA och LLA under ledning av verksamhetschef finns för att kontinuerligt följa och utvärdera verksamheten. Uppföljning och utvärdering av verksamheten dokumenteras i patient-säkerhetsberättelsen.

Egenkontroll

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2§, 7 kap. 2 § p2

Vårdgivaren skall utföra egenkontroll i syfte att säkra verksamhetens kvalitet.

Egenkontroller och verksamhetsbesök innefattar administration, läkemedels-hantering, hygienrutiner, dokumentation, journalhantering, lokaler och utrustning, samverkan och arbetsmiljö. MLA, PLA och LLA ansvarar för att detta görs. Viktiga förändringar presenteras i professionsgrupperna. EMI arbetar utifrån ett basprogram och efter ett fastställt årshjul för att säkerställa att arbetet bedrivs som planerat. Verksamhetsbesök görs av verksamhetschef för att följa upp arbetet. Avvikelser skrivs på det arbete som inte fullföljts. Under dessa verksamhetsbesök kvalitetssäkras även mottagningarna för EMI och den psykologiska insatsen genom att skolsköterska, psykolog och rektor på varje enhet går igenom kraven för mottagningarna.

Patientsäkerhetsarbetet för EMI, den psykologiska- och logopediska insatsen grundar sig på rutiner och blanketter som finns samlade i ledningssystem för EMI, den psykologiska- och den logopediska insatsen samt i webbhandboken för EMI. Webbhandboken köps in från Uppsala kommun och uppdateras kontinuerligt.

Vårdskador/risk för tillbud inom EMI, den psykologiska- och logopediska insatsen uppmärksammas kontinuerligt via skriftlig avvikelserapportering.

Inkomna avvikelserapporter handläggs av MLA, PLA och LLA tillsammans med verksamhetschef och återförs till verksamheten.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 2 § p 3

Intern samverkan

Skolsköterskor, psykologer och logopedier träffas regelbundet inom respektive profession. Psykologer och logopedier har även en samverkan mellan professionerna.

Extern samverkan

EMI

Medicinskt ledningsansvarig- och samordnande skolsköterska deltar kontinuerligt i ett nätverk med samordnande skolsköterskor i Uppsala län som träffas två gånger per termin. Där diskuteras bland annat arbetssätt och metoder, kvalitet, lagar, systematiskt kvalitetsarbete samt andra viktiga och aktuella ämnen.

Ungdomsmottagningen deltar regelbundet på professionsträffar med skolsköterskorna i kommunen. Det finns även en samverkan med BVC-sköterskor för en bra och säker överrapportering när barn börjar förskoleklass. Sammanfattning med tillväxtkurvor, vaccination och ev. avvikelser med samtycke av vårdnadshavare från BVC följer med.

Samverkan med Kultur och Fritid kring aktiviteten Dans för hälsa som är en insats som syftar till att öka unga tjevers psykiska välbefinnande genom att använda dansen som metod.

Psykologiska insatsen

Under året har de kontakter som tidigare knutits med Barnspecialistmottagningens psykologer förändrats, dels rådande läge med smittskyddsrestrktioner, dels en omorganisation hos Barnspecialistens psykologer har gjort att arbetet med en tydligare remisshantering inte har gått framåt på ett önskat sätt. Det arbetet kommer att återupptas när organisationen satt sig och den nuvarande situationen kring covid19 förändras. Ett nätverk för regionens PLA psykologer är under konstruktion. Detta för att få till ett likvärdigt och patientsäkert arbete.

Logopediska insatsen

Under året har kontakter knutits med regelbundna möten med Barnhälsoteamet (Förskoleverksamheten, mödra- och barnhälsovården, habiliteringen, socialtjänsten). Regelbundna möten har också hållits med skollogopedier i norra Uppland.

Under året har även kontakter knutits med logopedier inom Länslogopedin och habiliteringen för samverkan gällande patienter. Logopederna har också medverkat vid "Samverkansuppdrag gällande barn och unga (0–19 år) som har problem med tal, röst och språk" mellan Region Uppsala och regionens kommuner.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringskyldighet

SFS 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 5

Hälso- och sjukvårdspersonalen är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls.

Personalen skall rapportera till vårdgivaren risker och händelser som skulle kunna medföra en vårdskada.

Avvikelser

Skolsköterska, skolläkare, psykolog och logoped skall rapportera säkerhetsrisk för elev i samband med vård och omhändertagande inom EMI, elevhälsans-psykologiska- och logopediska insats genom avvikelserapport. Inkomna avvikelserapporter handläggs av verksamhetschef. Resultatet av analyser, inklusive avvikelser, rapporteras tillbaka till berörd personal. Uppföljning och utvärdering av verksamheten dokumenteras i patientsäkerhetsberättelsen.

Vid de regelbundna professionsträffarna som skolsköterskor och skolläkare, psykologer och logopedier har rapporterats och hanteras eventuella avvikelser.

Journalhantering och dokumentation följs upp årligen via träffar med skolsköterskor, psykologer och logopedier.

Sammanställning och analys

Under 2020 har 23 avvikelser inkommit inom EMI och dessa har analyserats och arbetats med. Åtgärder har vidtagits för att motverka upprepning av dessa avvikelser. Ingen av dessa avvikelser bedömdes vara av sådan art att den skulle leda till en anmälan enligt Lex Maria. En avvikelse berörde vaccination, 20 avvikelser berörde elever åk7 som inte erbjudits hälsosamtal under vårterminen 2020. Eleverna erbjuds hälsosamtal under hösten 2020 då eleverna går i åk 8. Två avvikelser berörde sekretessutskrifter som blev fördröjda och kom ut i gemensam skrivare obevakade. Upphandling av skrivare till skolsköterskemottagningarna har påbörjats för att detta inte ska upprepas. En avvikelse berörde BVC journaler som lämnats till gymnasiet med skolhälsovårdsjournalen 2016, vilket medförde extra arbete för skolsköterska på gymnasiet.

Inga avvikelser har rapporterats inom den psykologiska insatsen, ej heller inom den logopediska insatsen.

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 och 6 §§, 7 kap 2 § p 6,

Klagomål och synpunkter hanteras i enlighet med övrig verksamhet i Tierps kommun. Blankett för klagomål finns på kommunens hemsida.

Inga klagomål eller synpunkter på EMI, den psykologiska- och den logopediska insatsen har inkommit under 2020.

Risicanalys

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap 2§ p 4

All personal inom EMI, psykologiska- och logopediska insatsen ansvarar för att identifiera och rapportera risker som kan medföra negativa händelser eller tillbud i verksamheten, och för elever. Större förändringar i verksamheten kan också väsentligen påverka patientsäkerheten.

Verksamhetschef ansvarar tillsammans med berörda för att göra en riskanalys och återföra information och kunskap till verksamheten. Likaså ansvarar verksamhetschefen för att uppmärksamma och påtala risker till vårdgivaren.

Samverkan med patienter och närstående

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

Vårdgivaren skall ge patienter och närstående möjlighet att delta i patientsäkerhetsarbetet.

All hälso- och sjukvård är med några få undantag frivillig. Det är den som har hälsoproblem (eller vårdnadshavare till minderårig enligt 6 kap föräldrabalken) som avgör om han eller hon skall söka vård.

Samtycke till vård, undersökning eller behandling är i de flesta fall muntlig men vid vaccinering efterfrågas skriftligt medgivande av båda vårdnadshavarna.

Vid kontakt med psykologiska- eller logopediska insatsen inhämtas samtycke vilket dokumenteras i journalen.

Information om EMI och basprogrammet ges muntligt och skriftligt inför de planerade hälsobesöken och/eller vid föräldramöte.

Elev bör alltid informeras i det som rör honom eller henne och informationen skall vara anpassad efter ålder och mognad. Vårdnadshavare kontaktas när man bedömer det som relevant. Eleven skall ha ett medinflytande som med ökad mognad eller under vissa omständigheter övergår till ett självbestämmande.

Information och samverkan med elever och vårdnadshavare inom EMI:

- Information inför genomförande av vaccinering och eventuella biverkningar
- Information inför, och uppföljning efter, hälsobesök och hälsosamtal
- Information om sekretess, tystnadsplikt och anmälningsplikt
- Information om vidtagna åtgärder och uppföljning om vad man skall vara uppmärksam på vid exempelvis symptom eller skada

Information kan vara både muntlig och skriftlig och ska vara utformad så att elev/vårdnadshavare kan känna sig respekterade. Tolk används vid behov.

Resultat

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Elevhälsans medicinska insats har följt sitt årshjul och sina kvalitetssäkrade rutiner. Det har genomförts 1013 hälsosamtal samt fyra hälsosamtal för nyanlända. 683 vaccinationsdoser har givits till 541 elever. Totalt registrerades 6861 kontakter/dokumentation i PMO.

Upphandling av nytt journalföringssystem där en genomlysning av patientsäkerhet har påbörjats och beräknas bli klart 2021.

Deltagande på professionsträffar, samt i utbildning, lokalt/externt och kollegiala diskussioner om systematiskt förbättringsarbete och patientsäkerhet har genomförts både fysiskt och digitalt. Nätverksträffar med andra kommuner har genomförts digitalt. Professionsträffarna inom EMI, psykologiska- och logopediska insatsen har under hösten 2020 genomförts digitalt via teams.

Logopederna har under året medverkat vid en nationell nätverksträff för logopedier i förskola och skola, där bland annat det pågående arbetet med nationella riktlinjer för logopedier i pedagogisk verksamhet presenterades. På grund av den rådande pandemin ställdes HLR- undervisning för skolsköterskor in under 2020. Skolsköterskekongressen med kompetensutvecklande föreläsningar likaså ställdes in.

Under året har risker identifierats i samband med pandemin med coronaviruset utifrån patientsäkerheten. En risk berör hur möten på distans genomförs så att inte känsliga uppgifter delas genom digitala plattformar.

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659, 3 kap 1§ och SOSFS 2011:9 3 kap

Målet för EMI, den psykologiska- och logopediska insatsen är att främja säkra rutiner för kvalitetsarbetet, bedriva jämlik elevhälsa för alla elever samt att samverka med personal på skolan och med vårdnadshavare.

2021	Mål	Strategier/ aktiviteter
1	Att säkerställa en god och säker vård som bedrivs i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta komplettera och uppdatera rutiner i ledningssystemet • Upphandling av nytt journalföringssystem där en genomlysning av patientsäkerhet ingår • Utbildning i nya journalsystemet till EMI • Riktlinjer för genomförandet av säkra digitala möten • Bibehålla god vaccinationstäckning • Ny rutin CESÅ tillhandahåller BVC journal säkrare utifrån GDPR • Logopedverksamheten pandemianpassats avseende utveckling av arbete på distans. • Arbete med att säkerställa god och säker vård och riskanalys inför logopedtjänsternas upphörande i kommunen • Utseende av verksamhetschef, för EMI • Utseende av Lex Maria ansvarig
2	Att skolsköterskor och skolläkare, psykologer och logopedier har relevant och uppdaterad kompetens för att kunna tillhandahålla god och säker vård.	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagande på professionsträffar, samt i utbildning, lokalt/externt och kollegiala diskussioner om systematiskt förbättringsarbete och patientsäkerhet
3	Att skolsköterskor, skolläkare, psykologer och logopedier arbetar enligt fastställda rutiner i ledningssystem och E-handboken.	<ul style="list-style-type: none"> • Regelbundna möten för ledningsgruppen för EMI, psykologiska och logopediska insatsen för genomgång och implementering övergripande och gemensamma rutiner
4	Att kvalitetssäkra lokaler för mottagning inom EMI och psykologiska insatsen.	<ul style="list-style-type: none"> • Mottagningarna för EMI och den psykologiska insatsen ska kvalitetssäkras genom att skolsköterska, psykolog och rektor på varje enhet går igenom kraven för dessa mottagningar • Skrivare och skanner köps in till skolsköterskornas mottagningsrum